

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Bizottsági felügyelet alatt szerkesztik

FARKAS ALBERT és SZABÓ SÁMUEL.

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egylet titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Főtér 7 szám.)
czimzendők.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:

1870 egész évre:

Egyleti tagoknak 1 fr. —

Nem tagoknak . . 2 „ —

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Visszapillantás. *)

„Ha végig pillantja t. olvasó közönségünk az „Erdélyi Gazdá“-nak lapunk mai számához mellékelt tartalomjegyzékét, meggyőződhetik, hogy körülményeinkhez képest igyekeztünk feladatunkat: „az erdélyi közép birtokú osztály számára lehető népszerű nyelven irt tanuságos gazdasági lap szerkesztését“, — megoldani; s ha ezt egyszerre, minden irányban egyenlő lépést tartva nem tehattük: oka az idő és tér szűkében s a közönség nem egészen kielégítő részvételében fekszik“ . . .

E sorokat irtuk, 1 évvel ezelőtt tett „visszapillantás“-unk alkalmával s ugyanezt kell írniunk most is, egyetlen vonás változtatása nélkül.

Különösen felhívjuk olvasóink figyelmét a tartalomjegyzéknek azon részeire, melyek a vidéki levelezésekből merített tapasztalati adatokat tárgyalják; igyekeztünk a tartalmat úgy szerkeszteni, hogy a levelezőink közleményeiben szétszórt s könnyen feledékenységbe merülhető tapasztalatokat, észrevételeket maguk helyére igtassuk és eként jövő használatra hozzáférhetőkké tegyük. Kitűnik ezekből, hogy nem volt rosszul választva ezen vezérelv, melyet kezdet óta magunk elébe tűztünk: „meggyőződésünk szerint: az a lap elégíti ki leginkább a közönség igényeit, mely ennek napi szükségeiből növi ki magát; az a legjobb lap, melynek legtöbb dolgozó társa van.“

*) Szívesen kérjük a „K. Közlöny“, „Magyar Polgár“ és „Kölet“- szerkesztőségeit jelen cikkünk átvételére.

Szerk.

Százharmincznál több vidéki levelet számláltunk meg jelen évfolyamunkban. Ezekhez járult a hatóságok közül Belső-Szolnok, Háromszék és Naszód vidéke. Midőn irányukban nyilvános elismerésünket és szíves köszönetünket kifejeznők: sajnálattal kell kiemelnünk azon közönyt, melylyel a többi törvényhatóság az erdélyi gazd. egyletnek most 1 éve hozzájuk intézett azon felhívását fogadta, hogy „a rendelkezésekre álló és jutó oly adatokat, melyek a gazdaközönségre nézve fontossággal bírnak, lapunk útján való közzététel végett, időnként beküldeni sziveskedjenek.“

A felszólítás levelezőinkhez és hatóságokhoz egyaránt sürgette: „a termények, munkadíj árának változásait, országos vásárokról szóló kimutatásokat rögtön, — a házi állatok, gazdasági növények állapotáról, a termés mennyiségéről szóló jelentéseket bár évenyenként“ — kérjük. Mennyi becses adat, közérdekű tapasztalat kerül a vidéki levéltárak okmányai közé, melyeknek ott vagy soha, vagy csak igen ritkán veszi valaki valami hasznát! Miért ne lehetne ezeket nyilvánosságra juttatni?

Bocsánatot kérünk, ha talán nem eléggé gyöngéden fejezzük ki magunkat, de úgy látszik igazuk van azoknak, kik bizalmas társalgás közben akárhányszor elmondják, hogy a magyar ember restelirni! Mi nem kérünk egyebet a pusztá, száraz adatoknál; ezeknek tetszetős alakba öltöztetését, feldolgozását szíves engedelmséggel megtettük mi, s megteendjük jövőre is. Senki sem kívánhatja a terhes napi munkától fáradt gazdától, vagy a közdolgok gondjaival terhelt hivatalnoktól, hogy Jókai irányával, és Gyulai gondosságával írjon, de istenem! csak egy

kis ázsiai kényelemszeretés legyőzésébe kerülne: „minden vasárnap, templom után asztalhoz ülni; 10—20 sort írni az „Erdélyi Gazdá“-nak és bérmentetlenül postára küldeni.“ Irjon mindenki tartózkodás nélkül, úgy ahogy jön; a rendezést bizza a szerkesztőségre.

Végül a gazd. egyesület tagjaihoz van még egypár szónok. Csaknem el kellene csüggednünk azon sajnos részvéltenség miatt, melyet saját egyesületünk munkássága iránt tanusítanak; az egyesületi tagoknak csak $\frac{1}{4}$ részét találjuk az „Erdélyi Gazda“ előfizetői közt. Ezt a nagy bajt tüzetesebben is szellőztetnünk kell s ha lehet: orvosszert keresnünk ellene.

Tisztelt munkatársaink és olvasóink fogadják köszönetünket és jó kívánatainkat az új — s adja isten! a lefolytnál jobb — évre!...

A szerkesztőség.

Állattenyésztésünk egyik hiánya.

Mindnyájan, kik előtt hazánk gazdasági viszonyai és kereskedelmi állapota némileg ismeretesek, meg vagyunk győződve, hogy Erdélynek főként hegyesebb vidékei, helyrajzi fekvésük és talajminőségüknel fogva az állattenyésztésre utalvák. Elméleti és gyakorlati gazdák naponként hangoztatják e jelszót; csak kár, hogy itt is — mint mindenben — sokkal több a szó és jóakarató tanács, mint a tett. Ezért nem csoda, ha állattenyésztésünkben érezhető haladást vajmi ritka helytt és kis körben tapasztalhatunk. Az ez oldalról óhajtott fejlődést, legalább közvetve, gátló akadályok közt nem utolsó azon szomorú helyzet, melyben állatorvosok dolgában vagyunk. Nem kívánunk közülök többeknek szak-képzettségi bírálatába bocsátkozni, minthogy érzésben a hiánynak egyfelől az őket képző tanintézet szervezetében is rejlik hibája, midőn a tanfolyam hallgatása nagyon gyarló előképzettségű egyéneket is keblébe fogad, — erre — mondjuk — most hivatkozni nem kívánunk; sőt örülünk, hogy bármilyen állatorvosunk van, elgondolván, milyen bajban lehetnek azok, kiknél annak még hire sincs. Pedig nem egy hatóságnak van most ilyen sorsa nálunk. Ott van pl. Kővárvidéke, mely első sorban van állattenyésztésre hivatva; de még hasztalanul tudakozódunk benne az állatorvos után. Hol, miben rejlik ennek oka? — nem a mi feladatunk kutatni, csak sajnosan nyilváníthatjuk, hogy így van, s felkívánjuk rá hívni az illetékesek figyelmét. Lehet, hogy nem is igen sokat fáradsanak az illetők a keresésben, de megeshetik az is, hogy nem akad oly merész vállalkozó, ki rászánja árva fejét, hogy 200 frtért szolgáljon most, midőn a jóra való napszámos napidija 1 frt. Itt van a dolog bibéje, mert egyébként nem is képzelhetjük okát annak, hogy egy jókora törvényhatóságot állatorvos nélkül tartsanak, miután alkalmas egyén-, vagy a szükség hiánya indok teljességgel nem lehet. Pesten ugyanis évenként 25—30 hallgató végzi az állatgyógyászati tanfolyamot; a mi pedig ez állomás mező- és nemzetgazdasági fontosságát illeti, az kérdés alá nem jöhet azok előtt, kik tudják, hogy marhavész

vagy más járvány kiütésénél egy ügyes orvos mennyi ezerre menő kártól óvhatja meg a nemzeti vagyont a mezőgazdaság legnélkülözhetlenebb: segédeszközének megmentése folytán. Népünkben — dicséretére legyen — megvan az a jó tulajdon, hogy barmát betegségében gondosan ápolja; de ez — mint tudjuk — még nem elég, ha nincs, kihez szorult helyzetében segélyért folyamodjék. Ilyen pedig csak az állatorvos lehet, kire még képzettebb gazdáinknak is elkerülhetlen szükségök van, minthogy gazd. tanintézeteinknél is oly kis terjedelemben, kivonatszerűleg — s mi több — elméleti módorban adatik elő ezen tárgy, hogy egy onnan kilépettől jogosan alig várhatunk többet, mint a megelőző (praeventiv) gyógymód alkalmazni tudását. Ne vegyük azért közönyösen e dolgot, mert ez is olyan ügy, melynél igen könnyen forintokban veszíthetjük el, mit krajczárokból megkímélgetünk. Sz. J.

Mitől vetélnek meg a koczák?

E kérdést halljuk jobbról balról, s némelykor feleletül valóban meglepő magyarázatot; sok sertésstenyészítő távolban keresi okát, fürkészként kutat s az eredmény legtöbb esetben alapnélküli.

Tömeges megvetélést következő okok idézhetnek elő: gyakori hideg eső miatti hűlés, szoros nedves fekhely, poshadt fagyos víz, szomjazás, rendetlen itatás, hajtás, tulságosan sok, vagy fagyos állapotban élvezett gumók, sok hagyma- és gombaevés.

En részemről az ideai vetéléseket egyedül az élelmezés hiányosságában keresem.

Mióta a sertés ára felment, a tenyésztők vetélkednek egymással, mindenki szebbet, jobbat akar a piacra állítani s így hogy nagyobb eredményt mutathasson, december—januárban fiaztat. E nemes verseny eredménye, hogy már szeptemberben megy a kan a koczák közé. Igen, de ha szeptember elején eresztünk kant, már october 15-ike körül nyájunkat zsákból kell tartani, akár mily jó idő és jó kijárása legyen annak.

Már most jöjjön egy oly szűk tengeritermő év, magas gabona árral, mint az ideai s legyen oly idő, hogy a sertések még gyepelhetnek, turkálhatnak, nemde azt mondjuk: megélhet még néhány nap e jó időben szem nélkül is, s e néhány naptól könnyen lesz, vagy lehet 1—2 hét, mert hiában! egy véka tengeri 2 forint. Mikor azután nagy panaszosan élelmezni kezdjük, ha annyi éretlen, tejes csöstengerink van összehalmozva, mint ez évben, mely több heti kasban létele után megsavanyodik és a semmivel hataros tápértékkel bír: azt adjuk a koczáknak, melyek éhüket csilapítva, a penészes és rothadásnak indult csutkával együtt falják fel a poshadt, erjedésbe ment szemet, mert lefejtetni nem lehet. Ily élelmezés mellett ki csudálkozik, ha reggelenként csüng a malacz?

Más tenyésztő pedig — talán takarékosági szempontból — míg a disznó orra a földbe járhat: „egyék hetes korában gilisztát és gyökeret“—féle mondással őrzi koczáit, s ha megvetélést jelentenek, „nem értem“—mel felel.

Mint említém: én részemről az ez évi tömeges elvetéléseket nem tulajdonítom másnak, mint a roszt, természet-

ellenes élelmezésnek és a kellő időben történni kellett élelmezés teljes elmaradásának.

Nem tartozik ugyan a felvetett kérdéshez, de mégis figyelmet érdemel némely tenyésztő következő véleménye és eljárása, hogy: majd jól tartom koczáimat, ha lefiadot-tak és szoptatnak. Ez téves vélemény. Fiadzás után és a szoptatási időszak alatt, ha a koczák darabonként csak 2—3-szor naponta egy meszelylyel többet kapnak a szokott adagnál, étvágyuk tökéletesen elvész. Szoptatás alatt élelmezzük éppen úgy, mint hetes korukban.

T Á R S A L G Ó.

Erdélyi gazdasági egyesület.

XVIII.

Választmányi ülés decz. 5-én 1870.

(Folytatása és vége.)

8) Fentebbi tárggyal kapcsolatban, miután az egyl. pénztár évről-évre több-több oldalról vétetik igénybe, míg másfelől a tagsági díjak befizetése oly részvétlenül történik, hogy néha folyó költségeink fedezésében is fenakadunk — felkéretni határozatlik a nmlgu földm. m. kir. miniszt. hogy tekintve egyletünk közhasznu működését, s a gazdaközönség érdekében meghozni kellett jelentékeny anyagi áldozatainkat, ne vonja meg e közelebbi két év folytán adott segélyét jövőre is egyletünkötől.

9) Miután egyletünk mult évi megkeresése daczára, összes hatóságaink közül csak 3 tett eleget felkérésünknek, hogy megyéik, székeik, vidékeik gazd. állapotairól készített évnegyedes hivatalos kimutatásaiknak közzéadását részét — lapunkban közlés végett — az egylethez beküldeni sziveskedjenek; s miután az ily értesítések közlése, kivált kereskedelmi viszonyaink fejlődésével, a szükséges tájékozás szempontjából, nemcsak az egyesek előtt bir fontossággal, hanem országos statistikai becse is van — határozatlik, hogy ismét kerestessenek meg Erdély öszves hatóságai az iránt, mikép közzéadását ügyeinkről, a termények és gazd. állatok állapotjáról, a munkás- és közlekedési viszonyokról, az aratás eredményéről, országos vásárlásokról szóval minden említésre méltó gazd. mozzanatainkról egybeállított kimutatásaikat, — tekintve, hogy azok beküldése különben is semmi nehézséggel vagy áldozattal nem jár, míg másfelől tanulságos és érdekes adatokat és biztos utasításokat szolgáltatnak az országos közzéadásati viszonyainak, helyzetének ismertetéséhez — jövő évre egyletünkhez pontosabban eljuttatni sziveskedjenek. A mult évben hozzánk juttatott ilyenmü kimutatásokért Közép-Szolnok, Háromszék és Naszódvidék hatóságai iránt külön elismerés fejeztetvén ki.

10) Az „Erdélyi Gazda“ felelős szerkesztője, az év közlő végével szerkesztői megbízatásának ideje is lejárván, a benne helyezett bizalomért köszönetet mond, s a választmánytól fölmmentését kéri. — Szerkesztő buzgó fáradozásáért a választmány méltányló elismerését nyilvánítja s felkéri, hogy helyét továbbra is elfoglalni sziveskedjék.

11) Olvastatik a kert. szakosztály javaslata azon intézkedések iránt, melyeket a köztelek újra rendezése s

Az élelmi adag szaporítása fiadzás előtt legalább 2 héttel kezdendő. Száz kocza között van 20, mely szoptatás alatt a rendes porcióját sem eszi meg, hanem orrát fenn-tartva szaglálódik s befutja az udvart, hust, csontot keresve. Szoptatós koczának el ne mulasszunk sőt adni: akkor jobb étvágya leend.

Ebner Sándor,
gazdatiszt.

további kezelésének módozatai és részleteire nézve életbe léptetni jónak lát. — Választmány a javaslatot tudomásul veszi, általánosságban elfogadja, s megbizza a szakosztályt azon intézkedések végrehajtásával, melyek keresztülvitelére az előkészítő lépések még a tél folytán megteendők; milyenek a szakmáymunkások fogadása; a váltótagon leendő takarmánytermesztés; az oltoványos tábláknak 7-es váltórendszer szerénti kezelése; szőlőkaró-beszerzés és részletesebb számvitel megkezdése, — a többiekre nézve pedig oda utasítja, hogy azokat idő- és alkalom szerint terjessze majd a választmány bírálata, illetőleg jóváhagyása alá.

12) H. titkár előterjeszti kimutatását a köztelki 1869 őszi és 1870 tavaszi csemete- és terményeladásról; mely szerint kiadatott:

almaoltvány 1045 db; körtve 469 db; szilva 115 db; cseresznye 205 db; őszi barack 33; db kajsz 29 db; meggy 93 db; összesen 1989 darab. — Oltógaly 3110 db; szőlővessző gyökeres 1432 db; szőlővessző sima 35,030 db; eperfa 2124 db; köszméte 97 tő; ribiszke 85 tő, málna 176 darab; Továbbá: árpa 8 véka; pityóka 72 véka; káposzta 200 fő; pirosító buzér 42 $\frac{1}{2}$ font; széna 48 mázsa; répa 137 mázsa.

A fentebbi cikkekéből ingyen adatott: a) a K.-monost. gazd. tanintézet számára: oltovány 120 db; eperfa 200 db; traminer sima szőlővessző 2000 db. b) K.-Monostor községének eperfa 100 db. — A szőlővesszőkből meggyökeréztett 16000 db.

Bevétel: oltoványokért 522 fr 46 kr; oltógalyért 60 fr 55 kr; pakolás díj ezimen 29 fr 9 kr; szőlővessző eperfa s egyéb termények után 334 fr 66 kr; összesen 946 fr 76 kr. Beveendő még 165 fr 51 kr; összeg 1112 fr 27 kr.

Kertész illetménye: 857 fr 12 kr kerti termények árából 10% 85 fr 71; 60 fr 55 kr oltógaly árból 30% 18 fr 16 kr; pakolás díj 29 fr 9 kr; összesen 132 fr 96 kr. — Tudásul vétetvén a kertészilletménye kifizetni határozatlik.

13) Kendeffi Gyula méhesi birtokos az egylet részvényes tagjául jelentetvén be. — Kedves tudásul vétetik.

14) Jegyzőkönyv-hitelesítésre — Páll Sándor és Filep István tagok kéretnek fel.

Farkas Albert,
h. titkár.

Gyümölcsizelés nov. 10, 13, 17-én 1870.

V.

Gilovics Józseftől:

Névtelen egy a Beurré de moschus-sal, húsa szálkás nem olvadékony, de erős pézma zamatu, II. oszt.

Szabó Sámuel től:

Névtelen, olvadékony leves, cukros, zamatja meglehetősen.

Nagy Ferencztől:

Névtelen, az izambert-hez sokat hasonlít, finom zamatos, olvadékony és cukros húsa az első sorban ajánlja, I. oszt.

Leon Gregoire, a levedése meg van, de ize összehúzó fojtós.

Tisza Lászlótól:

Virgouleuse, húsa kásás, zamat, cukor nincs benne.

Beurré de Malines, levedése, olvadékonysága közepes, zamatja igen kevés, II. oszt.

Kopertscher, finom, olvadékony, kellő mennyiségű kellemes muskotály zamattal, I. asztali, ajánltatik!!

Zephirin Gregoire, levedése elegendő, de utó ize fanyar.

Filip Delfosse, kellemes, olvadékony, húsa nagyon cukros, II. oszt. ajánltatik.

Bezy Vaet, nagyon fűszeres, amellet olvadékony és meglehetősen leves is, de kissé fanyar ízű, III. oszt.

Gazd. egylettől:

Clairgeaux, szép nagy körtve, húsa leves és zamatos, de kissé köves; azonban ajánltatik, I. oszt.

Napoleon vaj, levedése nagyon sok, továbbá olvadékony és cukros is, de zamatja kevés, II. oszt. ajánltatik.

Őszi esperest: leves, de nem igen cukros, közepes gyümölcs.

Brassai Józseftől:

Beurré blanche, nem ajánltatik.

Clairgeaux, levedése megvan, de nagyon köves és nem elég cukros, decz. végéig eltart.

Salisbury, cukros, leves és zamatja is van, de köves; külsője szép.

Calebasse musque, levedése meglehetősen, de egy kis fanyarsága és kövessége van.

Fülel Istvántól:

Rokkantak vajkörtvéje, nagysága kisdéd, finom, olvadékony és leves, I. asztali, ajánltatik.

Vályi Elektől:

Jules Bivort, leves és olvadékony, de nagyon fojtós.

Napoleon savinien, nem olvadékony, van egy kevés muskotály utó-ize, de azért nem ajánlható.

Veres Ferencztől:

Almák:

Névtelen, kisdéd, színe szennyes, halványpiros, húsa körtveszerű, finom, olvadékony, kellemes savanykás ízzel és zamattal, I. asztali, ajánltatik!

Reinette de Hollande, közepesnél nagyobb, színe

zöldes-sárga, húsa kemény, roppanós és leves, kissé savanykás, zamatja kevés, II. gazd.

Reinette de Canada, alakja, nagysága hasonlít az előbbihez, de húsa olvadékonyabb, porhanyó, levedése kevés, de zamatja feltűnő, II. asztali, ajánltatik!

Osnabrücker reinette, nagysága közepes, színe kormos, napos felén piros, ize kellemetlen fojtós; nem méltó termesztetni.

Mecklenburgi király alma, kisdéd gyümölcs, színe tündöklő, élénk-piros, húsa elég leves, de nem cukros és zamatos, termesztetni nem való.

Bouton d'or, húsa porhanyó, igen kellemes, finom zamattal, mely hasonlít az ananász reinettehöz, a legelsők közt ajánltatik, kifogástalanul, I. asztali!!

Memnonisten reinette, közepes nagy, színe halvány-sárga, ize kellemes savanykás, sokat terem, asztalra és gazdaságinak egyiránt ajánlható, II. oszt. I. gazd.

Japson, sárgás-zöld, kisdéd, édes, de nem zamatos alma, III. oszt.

Gr. Canal, nagysága kicsiny, színe fehéres-sárga márványzott, húsa omló, porhanyó, finom ízű és cukros, csak kár, hogy nem levedesebb, I. oszt.

Oelkofer peppin, kisdéd, sárga, napos fele halvány piros, levedése van, de zamatja és cukrossága kevés III. asztali, II. gazd.

Pomme du Glocher, nagyon kicsiny, húsa száraz, sok zamattal, de sok savanyval is, egyenlő a gold peppinhez.

Belle Adelaide, jó nagy, színe fényes halvány-sárga, húsa jó porhanyó, leves, kellemes zamattal és savanykással, II. oszt., I. gazd. ajánltatik!

Gross papa, szép szalmaszín sárga, napos felén gyenge pírral, húsa omló, de ízetlen, nem méltó termesztetni.

Orleansi reinette, (egybehasonlítva a Tisza L. és Horváth kapitányéval) olvadékony, finom húsa kitűnő kellemes zamatu, de a Tiszáé közülök legkiválóbb volt; az első közt ajánltatik. I. asztali!!

Reinette verte, közepes nagy, színe zöld, húsa omladékony, bő levedesű, de hiányzik belőle a cukor és zamat, egyáltalán nincs reinette-ize, III. gazd.

Schönbrunni reinette, kisdéd szép szalmaszín sárga, húsa omló és érzhető kellemes utó-zamattal bir, II. asztali.

Franczia szürke reinette, húsa kemény és leves, de nagyon kevés cukros, III. gazd.

Burchard, kisdéd, sárga, leves gyümölcs, de nem zamatos és cukros, II. gazd.

Berry or Wales, kisdéd, sárga színű, húsa roppanó, leves és cukros, de zamatja nincs.

Reinette de Rocheblain, közepes nagy, színe sárga, napos oldalán piros, pontozott, külsője szép, húsa omló, de száraz, nem érdemes termesztetni.

Balduin d' Amerique, nagy, színe zöld, nagyon leves, de víz ízű, el kell vetni.

Tiroli csíkos rozmarin, omladékony, meglehetősen cukros, zamatja érzhető; hamar fonnyad, II. gazd.

Reinette Descarde, gyönyörű szép külsője van, közepesnél nagyobb, húsa kissé roppanós, levedése kevés, zamatja nincs, túlsavanyu, nem ajánltatik.

Berfordshire, közepes, nagy bőralma, napos felén rozsdás-vörös, levessége csekély, III. gazd.

König von England, közepes nagy, színe szenyves-zöld, húsa finom porhanyó, és zamatos, kár, hogy kissé nem levelesebb, II. asztali, ajánlatik!

Reinette Chénee, külsője nagyon szép, közepesnél nagyobb, húsa roppanó, leves, de nem cukros és zamatos, II. gazd.

Reinette franche, kisdéd. halvány-sárga, húsa roppanó, közepes, leves és zamatos, bőven terem, II. gazd.

Model reinette, kicsiny, zöldes, kellemetlen rosz mellék-íze van, el kell vetni.

Fehér téli reinette, nagyon kicsiny, leves, de ízetlen, átoltandó.

Gestreifte reinette von Canada, jó közepes, nagy, kellemes zamattal, húsa elég omló, de levessége több kellene hogy legyen, II. asztali, természetű.

Tiroli rozmarin, kisdéd, sárga színű, nagyon tartós, húsa puha, de kissé taplós, zamata kevés, bőven terem, II. gazd.

Calville ecclatans, rosz, át kell oltani.

Calville Boisbunel, zöldes-sárga, közepes nagy, leves, zamata nincs sok, III. aszt.

Aranyos ánizs alma, színe setét-zöld, íze rosz, haszontalan; átoltandó.

Cadeau du général, zöld alapszíne részben gyenge piros, közep nagy, húsa goromba, roppanó, leves, de zamata semmi, III. gazd.

Téli piros galambka, színe igen szép, márványzott, halvány piros, húsa leves és elég porhanyó, de nem oly zamatos, hogy természetét ajánlani lehessen.

(Folytatjuk.)

Levelezés.

A Rikán belől, nov. 17. 1870.

Nov. vége. (Folytatás.)

A bérleti szerződés pontjai jól megfontolandók. Sokszor történt már, hogy a vállalkozó megegyezett a tulajdonossal a szerződés pontjai fölött, a kiállítás ügyvédre bízott. Végre is a kétértelmű kitételek, s a fenhagyott kibuvó lyukak miatt, az egyszemű kárára, a szerződés nem születik meg. A bérlő már előre csalónak feltételeztetik, s az egész szerződés ily szellemben fogalmaztatik.

A régiek inkább megbecsülik a földmivest, egyenesen az Istenségtől származtatták ezen mesterséget; csak visszalépés volt a mivelődésben, midőn a földmivelési foglalkozás megvettetett, lenézetett. Földmivésre van szüksége a király- és hazának. Ezen osztályból származnak a legjobb gondolkozású férfiak; már Cato megdicsérte őket, midőn de re rustica ezt mondja; „A földmivesekből legerősebb férfiak, s legvittezebb katonák származnak; a földmivelés a legjámorabb, legállandóbb, és legkevesebb gyűlöletes kereseti mód, s a legjobb gondolkozásúak azok, kik ezzel foglalatalkodnak“. Lám uraim! ezek előtt a földmives nem volt család.

Ha a bérlő leltár mellett veszi át a gazdaságot; ha az előfizetés kikötöttik, mulasztás esetében a bérlet megszűnőse, s az ez által okozható kár megtérítése béjegyeztetik; ha trágyát adó anyagot eladni nem szabad, sőt azt a bérlő a gaz-

daságba köteles felemészteni, s az ebből gyűlendő trágyát évenként a szántókra kihordani; ha az épületeket köteles jó karban tartani, s úgy visszaadni; a szántókat, kaszálókat az átvett kiterjedésben megtartani, s más ily, a dolog természetéből folyó pontok megállapítottak; nézetem szerint, ügyvéd nem kell.

Legtöbb fennakadást szűlnék az ellemi csapások; jégverés, marhadög, harapodzó tűz, háboru vagy forradalom. Ha a tulajdonos és bérlő közt őszinteség van, átlátja a tulajdonos, hogy ezen csapások által történt kár, házi kezelés mellett is találta volna gazdaságát, és mivel ezt a bérlő meg nem akadályozhatta, büntetést nem érdemel.

Ha a tulajdonos és bérlő közt őszinteség, jó indulat nincs, ok nélküli minden szerződés s jó lesz, ha mindkettő ezt az imádságot használja: Uram! ne vigy a kisértetbe, de szabaddits meg a gonosztól.

Tekintse a tulajdonos a bérlőt barátjának, ki megszerzi neki is azt a darab kenyeret, melyet ő nem tudott megszerezni: a bérlő a tulajdonost jóltevőjének, ki alkalmat és módot nyújtott jobbléte megállapítására, vizsgálja kiki és mindenben lelkiismeretét, hogy vajjon a mit mond, tesz és intéz, szabad és ment-e minden magány érdektől?

Gróf Revitzky Ádám Borsodmegye főispánjának szavait idézem; s ha ezen sokat jelentő kitételeket követik a szerződések, könnyű lesz a netalán közbejöheto nehézségeket ügyvéd nélkül is elenyésztetni. Én részemről a szerződést igen egyszerűleg szeretném összeállítani. A bérlő maga részéről tegye első pontnak elismert tudásunk ezen mondását: „Célom a használni akarás; ha igyekeztem megbecsülnetitek, számot tarthattok munkásságomra.“

Második pont, a tulajdonos részéről ez legyen: együtt élünk, együtt halunk! F. J. („K. K.“)

Koltó, decz. 17. 1870.

Deczember 1-én fagyni kezdett a feneketlen sár s rá havazni; mire oly szépen köszöntött be az öreg deczember, hogy a gazda egész örömmel engedte magát azon kedves gondolatoknak, mikép a már egy egész évben elmaradott roppant gazdasági teendőket valahára végezheti. Deczember 4-6-ig szüntelen havazott, mi a reményt még fokozta; lett 1½ láb hó, a szánok mind előkerültek két évi helyekről. Azonban örömrünk rövid ideig tartott! folyó hó 8-án már a szánút elkopott és 9-én oly rohamosan olvadt a hó, hogy árviztől tarthattunk; mi azonban akkor — pár verőfényes nap közbejötté következtében — elmaradt; 14-én esni kezdett újból s oly erővel omlott éjjel-nappal, hogy már a Lápos medréből kiöntött, magával ragadván a sok — mezőn maradt — szénát, sarjut s mondhatni az egész évi kukuriczaszár-termést. — Eddig legnagyobb szükség mutatkozott a tűzifában, ma már nagy a liszthiány is, a malmakat a nagy víz elfojtván. — Így már fa sem kell, nem főzhetünk puliczkát. Sz. J.

Székely-Udvarhely, decz. 20-án 1870.

A sz-udvarhelyi idei tamás napi sokadalom első napi baromvására, a megelőző napokon történt folytonos esőzés és vízáradások miatt csaknem egészen meghiusult, nem lévén az látogatottabb, mint egy héti vásár; másod napjára az idő enyhülvén, és a vizek apadván, ha szinte nem is volt annyi barom, a mennyit jó időben reményleni jogosítva voltunk, de jóval több volt az első napinál. A két napon kiadatott 193 vá-

sárczédula; a legdrágább pár ökör ára 460 frt., a legolcsóbik ára 100 frt.; a legdrágább fejős tehén ára 60 frt., a legdrágább meddő tehén ára 50 frt.; 16-féléről nem volt ezen két napon vásárczédulára szükség. A baromvásár harmadik napjánálunk cigánvásárnak neveztetvén, melyen inkább lócserek történnek, s azok is kis mérvben: nem számít; egyébiránt a roszi időjáráshoz mérre közepes vásár volt.

Id. G. S.

Nagy-Várad, 1870. decz. 22.

Az itt folyó hó 15—20-ig lefolyt sertésvásárról akarom erdélyi gazdatársaimat néhány sorral értesíteni.

A kolozsvári vasút eddigelő tőlünk Erdélyből főleg csak marhát és sertést szállított nagyobb mennyiségben. A jelen vásárra erdélyi birtokosok mintegy 2000 db. sertést állítottak ki, nagyobbára 1 éves süldöket s jóval kevesebb 2 évest; az egész vásár sertésállománya 20 ezeren felül állott.

Vevő ugyszólván senki sem is volt s csak közeli birtokosok vásároltak nyomott áron. Rendkívül szép 1 évesnek párja volt 52 frt, legrosszának 20—23 frt; 2 éves jó húsban levőnek párja 50—67 frt. Ugyszólván csak ennek a három fajtnak volt kellendősége; a közép és első minőségű süldőt nem vette senki, s a ki tuladott érette 27—34 frton vesztegette, ezt is úgy, hogy felét tavasszal fizetik 3°/_o levonással.

A sertésárak lészállítását az okozza, hogy a francziánemet háboru miatt kivitelünk hizott sertésekben rendkívül csökkent s a pest-kőbányai tanyákon ezerekre menő hizott sertés s szerteszt az országban nagyszámú félhizott várja a vásárlót és teljes kibizalást. Mig ez a két csapat el nem kél addig a rideg sertésnek kellendősége nem lehet.

r.

Cserhalomtáj, decz. 24 1870.

Ismét egy év végéhez jutottunk. Jó hogy lejárt. Nem sok örömet láttunk folyamán. Ha a császárrá előmozdítandó porosz király francia nép elleni hadjáratát nem vesszük is számításba; mi földmivesek, kik pedig szintén birunk embert szerető, résztvevő kebellet; gazdasági viszonyaink között is sok gond, sok aggodalom közt éltük át ez évet.

A mult tél folyvásti esőzések közt feneketlen sárt idézett elő utcáinkon, útainkon. Nem trágyázhattunk, fát nem tudtunk hordani napi szükségletre is. A nép kerteléseit rakta tüzre, s aztán nem tudott mást készíteni, s ez év folytán anynyi panasz-perlekedésre szolgált okul. És mikor néhány napra fagy lett, az ismeretlen magas foku fagy elperzselte szőlőink venyigéit, kajszai- és őszi baraczkáinkat. Még szerencse, hogy ősztetéseink nem veszték ki.

A tavasz korán jött. A jól számlott szántóinkon nagy igyekezettel láthattunk a tavaszvetéshez. De mielőtt bevégezhetők, jöttek az apr. 29-én kezdődött s május 9-ig tartott esőzések, s a kik ezután vetettek, semmit vagy csak gazt arattak. A föld megvájkosodott, s a kóst elfogytával legelőre bocsátott igásaink elerőtlenültek; minden eke kétszeres erőt kívánt. A kapálás megnehezült. A napszám megdrágult.

A nyár eleje jól kezdődött; július 19-ig ismeretlen meleg forró napjaink voltak. A kik ekkor szénát csináltak, jól jártak, mert azután minden igyekezet mellett se lehetett boldogulni. Aratásunk kedvező idő mellett végeztük; s csak ez fizetett jól. Úgy az ugárlást is, ha bár későn, elvégeztük.

De jött az ős s lett gondja a gazdának. A nagyobb birto-

kokos ősztetéseiket nem tudták bevégezni. A törökbuszatermés ha jó közepes lett is a térek porondosán, fél-éret maradt a hegyek közti falvak határain. Akár mennyi kór maradt künn a határokon. A sarju alig ér annyit, a mennyibe került a csináltatása. Bor nem lett majd semmi, a mi lett, se sokat ér, s a nem elég szorgalmas gazdák szőlői metszetlen, fedetlen maradtak. A nyáron felemelkedve volt marha ára ős folytán egészen leesett. Leszállott a juh ára is; de le mindenek felett a sertésé, oly annyira, hogy a tavasszal megvásárolt sertés egész nyáron gondozva, nem érte meg őszzel a vétel-árt. A gabona ára felhágott és sok gazda kénytelen volt sertéseit pottom áron is elvesztegetni.

A méhek a milyen jól kezdték tavasszal, éppen oly rosszul végezték őszi. A melyik rajzott: elgyengült, s nagyobbbrészt már is elveszett rajostól. Alig ha megmarad a méhállomány ¹/₃-da tavaszra.

Alma több, szilva kevés, körte alig valami termett. Nem termett krumpli; alig adta vissza az elvetett mennyiséget.

Az e hó elején beköszöntött tél s szánút sokféle vajadás után már egyszer búcsut vett tőlünk, s 17. 18 és 19-én hozott egy évtized óta nem látott vizáradatot. Most ugyan újra hórteleg fedi vidékünket, de kevés reményünk van hozzá, mert a föld nem volt megfagyva s út sehogy se tud verődni a havan.

V. E.

Lapszemle.

Szükségesnek látjuk, hogy az új év küszöbén gazdasági és természettudományi folyóiratainkat olvasóink emlékében fel-elevenítsük:

1) „Gazdasági Lapok“, a magy. gazd. egyesület közlönye, XXIII. évfolyam, megjelent hetenként egyszer, két tömött 8-adrét iven; Korizmics László felügyelete alatt szerk. Mórocz István Pesten, előfizetési díj 10 frt (Üllői út, közttelek).

2) „Erdészeti Lapok“, az orsz. erdész egyesület közlönye, X. évf., megjelent havi füzetekben; szerk. Wagner Károly Selmeczen; előfizetési díj 5 frt.

3) „Kertész Gazda“, az orsz. kert. muzeum közlönye VII. évf., megjelent újévtől kezdve önállóan, hetenként egyszer, 8-adrét iven; szerk. Girókuti P. Ferencz Pesten; előfizetési díj 6 frt.

4) „Bányászati és kohászati lapok“, IV. évf., megjelent minden hó közepén és végén 8-adrét iven; szerk. Péch Antal, Budán, előfizetési díj 6 frt.

5) „Borászati Füzetek“, III. évf., megjelent havi füzetekben; szerk. Somssich Pál és dr. Entz Ferencz Pesten; előfizetési díj 3 frt.

6) „Anyagi Érdekeink“, az orsz. ipar egyesület közlönye, megjelent most új alakban, havi füzetekben; szerk. Mudrony Soma; előfizetési díj 3 frt.

7) „Természettudományi Közöny“, havi folyóirat, kiadja a kir. magyar természettudományi társulat. E folyóiratot a társulat tagjai ingyen kapják, nem tagok részére a 27 ivből álló évfolyam előfizetési ára 5 frt. Budapesten lakó tag évdíja 5 frt, vidékié 3 frt. Tagsági nyilatkozatok, előfizetések sat. szerkesztőtítkár Szily Kálmánhoz (Buda, műegyetem) intézendők.

8) „Természet“, népszerű lap a term. tudományok és földirati ismeretek terjesztésére, III. évf., megjelent minden hó

elején és közepén kis 8-adrét iven; szerk. Berecz Antal Pesten; előfizetési díj 4 frt.

9) „Gazdasági Értesítő”, a temesvári gazdasági egyesület közlönye, II. évf., megjelen hetenként egyszer, 8-adrét iven; szerk. Mokry István és Graffai Kálmán Temesvárt.; előfizetési díj 4 frt.

Egyveleg.

* A magyar kir. igazságügyminisztérium minden hatósághoz következő rendeletet küldött: Miután a telekkönyvi átalakítási munkálatok haladásáról s jelenlegi állásáról közelebbi áttekintést kíván szerezni, nyolcz nap alatt tüzetes felvilágosító jelentést terjesszen föl e kérdésekre: 1) Ez év october végével hány oly község volt a megye területén, melyben a birtokszabályozás bármely neme már foganatosított ugyan, de a telekkönyveknek ennek folytán szükségessé vált átalakítása még nem történt meg? 2) Hány községben folynak jelenleg a telekkönyvi átalakítási munkálatok?

* Az Erdélyben felmerülő kincstári jogügyeknek ellátására 4 ügyészi hivatal állított fel M. Vásárhely, Fogaras, N.-Enyed és Déva városaiban. A marosvásárhelyi kincstári uradalmi ügyészi hivatalnál: M. Vásárhely város, Marosszék, Udvarhelyszék és város, Csíkszék és Csík-Szereda város, Besztercevidék és város, Küküllőmege, Naszódvidék, Tordamegye és város, Szász-Régen város, Erzsébetváros, Oláhfalú város; a fogarasi kincstári uradalmi ügyészi hivatalnál: F. Fejérmegye, Fogarasvidék és város, Medgyes város és szék, Aranyosszék, N.-Sinkszék és város, Segesvárszék és város, Brassóvidék és város, Háromszék; Kőhalomszék, Ujegyházsék és város, Sepszi-Szent-György város, Kézdi-Vásárhely város, Ilyefalva város, Bereczk város; a nagy-enyedi kincstári uradalmi ügyészi hivatalnál: A. Fejérmegye, Kolozs megye és város, Dobokamegye, N.-Enyed város, Károly-Fejérvár város, Abrudbánya város, Kolozs város, Szék város; a dévai kincstári uradalmi ügyészi hivatalnál: Hunyadmegye és város, Szászvárosszék és város, Szászsebeszék és város, Szerdahelyszék és város, Szebenszék és város, Hátszeg város intézik ügyeiket. — Tözsomszédságban levén a dézsi uradalom a nagy-bányai uradalommal, a dézsi uradalmat érdeklő, illetőleg a B.-Szolnokmegyében előforduló jogügyek (kivéven a pénzügyi jogügyeket) a n.-bányai uradalmi ügyészi hivatal által lesznek ellátandók.

* Országos vegyészeti műtere m. Ő. és apostoli kir. Felsege f. évi november hó 20-kán kelt legfelsőbb elhatározásával egy országos vegyészeti műterem felállítását, és az ehhez szükséges országos vegyészeti állomás rendszeresítését legkegyelmesebben jóváhagyni méltóztatván, ezen vegyészeti állomás betöltése végett pályázat van hirdetve.

* Népszerű lótenyésztési kézikönyvre. A közigazgatási minisztérium által hirdetett és folyó évi decz. 1-én lejárt pályázat kellő eredményre nem vezetvén, a pályázat újra megnyitattik. — A művek beadási határnapjául a minisztérium jövő 1871-ik évi márczius 1-jét tűzte ki.

* Vasúti kocsik fűtése. A vasúti kocsik fűtése ügyében a minisztérium szakértőket küldött ki, kik a más országokban divó rendszereket tanulmányozzák. Hírszerint azon rendszert találták legelőnyösebbnek, hogy a mozdonyból gőz

vezetessék vastag csövekbe, melyek a vasúti kocsik belsejében lennének elhelyezve.

* Összekötő vasutak. Már régebben folynak a tárgyalások a magyar s román kormány közt azon pontokra nézve, a hol a román és magyar vasutak egymással találkoznak. Ez igen fontos kérdés mind stratégiai, mind kereskedelmi szempontból, s azért nagy óvatossággal járnak el az alkudozó felek. Most a tárgyalások közel vannak befejeztetésükhöz, s rövid időn az országgyűlés elé fognak kerülni, a törvényjavaslatok az orsova-temesvári, brassó-oláhországi és petrozsény-vulkáni összekötő vasutakat illetőleg. Ez utóbbi vonal kiépítése csak legujabban lett elhatározva, mert azon vidékek összekötése nagy előnnyel jár mindkét ország kereskedelmére nézve.

* Vasútaink 1867-ben volt Magyarországnak 300 mf. kész, 131 mf. épülőfélben levő, összesen 431 mf. vasútja; 1868-ban 347 mf. kész, 315 mf. épülőfélben levő, összesen 662 mf. vasútja; 1869-ben 360 mf. kész, 388 mf. megkezdett, összesen 748 mf. vasútja; s végre 1870 oct. 1-én 427 mfdnyí vasútunk volt a forgalomnak átadva, 400 mf. megkezdett, összesen 827 mf. vasútunk.

* A fa tartósságára nézve a vágásidőnek befolyását illetőleg a Westfáliai gazd. egyesület által tett kísérletek alapján a következő eredmények mutatkoztak: a decemberben vágott luczfenyő gerendák legnagyobb horderővel bírtak és pedig 12%-kal, a januáriusban, 20%-kal, a februáriusban 38%-kal, a márciusban vágottak fölött. A nedves talajba ásott luczfenyő gerendák közül azok, melyek decemberben vágottak csak 16, ellenben a januárban vágottak már 8 év alatt elkorhadtak. Decemberben vágott bükkfából készített kerékfalpak 6 évig tartottak, míg a februárban vágottak csak 2-ig. a tölgyfa edények annál több nedvességet bocsátanak át, minél távolabb fektűt az illető fa levágási ideje december hónaptól. (E. L.)

* Az épületfa tartóssága. Gerstinger Adolf Gusztáv volt állami jószágigazgató, zombori kertjében az apatini állam erdőből, 9—10" vastag kocsános és magyal tölgyfából, 6/7" vastagságra kifaragott sásfákat alkalmazott 1822-ben; mely kerítés még mai nap is, 48 év múlva, fennáll. A felhasznált tölgyfa szikes tartalmu agyag talajon termett, s bizonyára a benne felhalmozott sok szikló okozza hosszas tartósságát. Így folynak be az épületfa minőségére a termőhelyi viszonyok, sőt még a vágatási időszak is. (E. L.)

* A dohány csempészés új módját fedezték fel. Minap 40—50 darab kenyeret szállított Pestre az egyik gőzhajó. A kenyerek szerencsésen megérkeztek, szekerre is tétettek, hanem midőn gazdájuk el akarta szállíttatni, előállottak a finánczok s lefoglalták a szekeret. Feltűnt ugyan, hogy kenyeres szekeret török dohány miatt foglalnak le, a gazda meg is metszett egy-kettőt, hogy a képtelenséget bebizonyítsa, hanem az örök tovább folytatták a munkát s ekkor kitűnt, hogy a kenyerek legnagyobb része török dohányval volt bérelve. A csempészt elfogták.

* Róka vadászat Pesten. A kertész-utszai 15 számú ház udvarán egy idő óta nagy pusztulás volt észrevehető az ott tanyázó apró marhában, eleinte azt hitték, hogy az ott dolgozó munkások kaptak rá a kacsapecsenyére. Figyelemmel kezdék kísérni a dolgot, s csakugyan egyszer csak elősompolyog, valahonnan egy gyönyörű róka. Az udvarajtót hir-

telen becsukták utána, s mikor a róka alapos meggyőződést szerzett magának, hogy biz ő el van csipve, legalkalmasabb taktikának látta egy odaliramodással beszaladni az ablakon keresztül a pinczébe, a hol aztán agyonlőtték.

* **Georgikai felolvasások.** A kolozsmonostori gazdasági tanintézet tanári kara január 7-ikétől kezdve minden szombaton délután 3 órakor a fönnebbi czim alatt tudományos felolvasásokat rendez. — E felolvasások czélja ugyan első sorban az intézet növendékeit azon társadalmi s tudományos mozgalmak felől tájékozni, melyek a gazdaságra befolyást gyakorolnak, mindazonáltal az intézet helyiségei megnyílnak mindenki előtt, a ki a gazdasági tudományok iránt érdeklél viselkedik. — Az előadási sorozatot január 7-kén Kodolányi Antal igazgató kezdi meg s pedig oly tárggyal, a mely eddig még sehol sem volt tüzetesebben megvilágítva, t. i. „A vasutak befolyása a mezőgazdaság előmozdítására.“ Az igazgatóság ígértét bírjuk, hogy ezen felolvasások az „Erdélyi Gazdá“-ban fognak világot látni.

* **A londoni kiállítás magyar biztosa** Posner Károly Lajos tudája, hogy az angol kiállítási bizottságtól nyert távirat szerint, a kiállítás 1871. május 1-én okvetlen meg fog nyitattani. A jelentkezett kiállítók, valamint a még jelentkezni szándékozó művészek, gyárosok, iparosok, gyapjutermelek és kertészek ennél fogva értesítettek, hogy kiállítandó tárgyaik mulhatlanul 1871 jan. 1-ig a bizottsági helyiségbe (Pest, Erzsébet tér 1. sz. 1. e.) szállítandók. Rendkívüli kitünőséggel bíró kiállítási tárgyak kivételképpen a január 1-re kitűzött határidőnél később is elfogadhatók, ha kiállítók ebbeli kívánságukat alaposan indokolják és e tekintetben a kiállítási bizottsággal 1871 január 1-je előtt értekeznek.

Hátralékos előfizetőinket — miután magán megkeresésünk sikertelen volt — ismételve tisztelettel kérjük tartozásaik szíves beküldésére; hátralékosok pedig: Kovács Károly 2 forint, Ivuly Sándor, Kóróczy László, Kappeler Győző, Horváth Ferencz urak egy-egy forinttal, 6-tordai p. társ. Fehér Gyula 1 ft, Zakariás Ignác úr 40 krral — Felülfizettek a lefolyt évben: b. Apor Károly 1 frt, Filep István 1 frt, Gál Zsigmond 1 frt, m. ludasi társalkodó 4 frt, n. enyedi casino 40 kr, gr. Teleky Miksa 1 frt, gróf Zichy Ferencz 1 frt 40 krt; mely iránt kérjük az illetőket, mielőbb rendelkezni.

* A „Székely Hirlap“ megszűnéséről lapunk múlt számában említett észrevételünket sietünk odamódosítani, hogy nemcsak meg nem szűnik az említett lap, sőt újéven kezdve meg bővítettik, miután a M.-Vásárhelyt közelebről alakult jogtudományi társulat is közlönyéül fogja használni.

Időjárás.

Deczember hó második felében három borult, ködös, esős senyhe nap vala délkeleti széllel, mely délnyugatiba aztán észszakiba átmenvén, az esőzés havazássá változott, mire 8 napig tartó néhány foknyi hideg téli idő következett. 16-kán sűrű köd borítá a láthatárt, mely estve felé esőre változott. 17-kén szinte köd képződött, mely jobban megsűrűdvén, mint eső földre szállott. 18-kán reggel borongó, nyugati széllel, délben és estve esővel, mely északi szél lengése mellett hóra változott. 19-kén reggel és délben borongó másfél foknyi hideggel, estve havazás. 20-kán egész nap borult, éjjel a nagy havazás

folytán majdnem lábnyi magasságu hó esett. 21-kén borult havazással. 22-kén szinte borult sűrű havazással. 23-kán délnyugati széllel borult, 6 foknyi hideggel. 24-kén borult havazással. 25-kén reggel borult, keleti szél lengése mellett, délután rövid időre felderült, szép napfényvel, estve azonban kemény: 16 és fél R. foknyi hideg lett. 26-kán reggel és estve borult, déltájt borongó, a reggeli 7 foknyi hideg enyhült s már délben 1 foknyi melegre változott. 27-kén borult, délkeleti meleg széllel. 28-kán reggel borult, délkeletről fűvő szél 3 foknyi meleggel, délben borongó. 29-kén reggel köd képződött, mely estvére kelve esőre változott. 30- és 31-én borult, nyugati széllel, a hőmérő a fagyponthoz felett: $\frac{9}{10}$ R. fokot mutatott.

A légsulymérő állása 0 fok hőmérsékletre szállítva 16—22-ig csökkent; 323.38 — 317.05 p. von. 23—25-ig emelkedett: 323.91 p. von. 26—28-ig csökkent: 319.00 p. v.

Az egész hó lefolytában derült nap volt: 0, borongó: 9, borult: 22. Az összes csapadék: 28 p. von. magasságot ért.

A túrlalógó szél a délkeleti volt.

Piaczi árak.

N.-Bánya, decz. 16. 1870.

Következő árak voltak észlelhetők: Buza őszi — nagyon kevés volt, valamint egyéb termény is — elkelt vékája 3 frt, 3 frt 40 kr; tavaszbuza 2 frt 20 kr, 3 frt; kukuricza csak is új volt, vékája 1 frt 60—75 kr; zab, angol 1 frt 16 kr, fehér 85—90 kr; krumpli egész vidéken elrothadt. E magas áraknak oka főként az, hogy csépelni nem lehet. — Szénát sokat hordnak, kis piaczi szekerét lehet venni 6—7 frt. — Sertésvásár most élénkebb, mint a múlt hónapokban volt, azonban mondhatni nincs semmi. — Keresett: czikk a bor, vedre 2 frt 20 kr, 3 frt 30 kr (1869-inek), az új bor ihatatlan. — Szesz foka 12 kr.

A gabonaár a besztercei piacon következő: osztr. mérője: buza 4 frt. 80 kr., elegy 3 frt. 40 kr., rozs 3 ft. 80 kr., zab 1 frt. 60 kr., krumpli 1 frt. 60 kr., egy font marhahús 16 kr., egy szekér széna 10 frt. V. E.

Sz.-Udvarhely, decz. 20. 1870.

Tisztabuzának köble kis vékával mérvé 9 frt., elegyész búzának vékája 1 ft. 70 kr., rozs 1 ft. 50 kr., törökbuza régi 1 ft 60 kr., új, nyers 1 ft. 20 kr., zab 70 kr., pityóka 50 kr., fuszujka 1 ft., egy szekér zetelaki fa 3 ft. 33 kr., egy négyszög öt tűzi fa 18 ft., egy font marhahús 16 kr., egy font sertésbűs 22 kr., egy pár csirke 56 kr., egy hizott lúd 1 ft. 20 kr., egy rideg lúd 70 kr., egy pulyka 1 ft. 50 kr., egy nyúl 60 kr., egy verőmalacz 80 kr., egy tojás 2 kr., egy kupa bivaltáj 22 kr., egy kupa tehentáj 18 kr., egy véka alma 80 kr.

Nyiltposta.

49) A „mustmérlegekről“ szóló cikket nagyobb terjedelmű miatt jelen szűk keretű számunkból az új évi 1-ső számra tettük félre, hogy többi kiszedett cikkeinket most adhasuk. 50) Több kezünknel levő dolgozatról, az új évi 1-ső számban nyilatkozunk.

TARTALOM: Visszapilantás. — Állattenyésztésünk egyik hiánya. — Mitől vetélnék meg a koczák? — Társalgó: Választhatányi ülés decz. 5. (vége). — Gyümölcsizelés, V. — Lelelezés. — Lapszemle. — Egyelegg. — Időjárás. — Piaczi árak. — Nyilt posta. —

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.

Mai számunkhoz $\frac{1}{2}$ ív melléklet van csatolva.

Δ róm. kath. lyceum nyomdája Kolozsvárt.